

אבות פרק ה' חי"ז שיחה ב'

מצד "גדר המקבל" שבתורה - "משה קיבל כו" - אף שהקב"ה אינו מרויח מהצער (וע"ד כשגר עובר על איסור, שבפרט אחד הצער וההידור לקבל על עצמו תומ"צ גרמו לענין בלתי רצוי) מ"מ משלם שכר על הצער.

"בן הא הא אומר לפום צערא אגרא". צריך לומר שהחידוש דמשנתנו הוא שגם אם הקב"ה אינו מרויח כביכול מהצער מכל מקום משלם שכר. ואף שהדין הוא שהשוכר צריך לשלם על המלאכה גם אם לא נהנה ממנה, כגון אם השכירו להביא רפואה לחולה ומת החולה, וא"כ מהו החידוש דמשנה זו? וי"ל שהחידוש הוא שגם כשהאדם גורם הפסד, מ"מ מקבל שכר עבור הצער. דהנה, כשהאדם עושה לפנים משורת הדין, אך לא התנה שזהו בלי נדר, ואח"כ לא נהג כן יותר, הרי מהצער דהנהגה טובה יצא דבר לא טוב – שלא קיים את נדרו - ואעפ"כ משלם הקב"ה שכר עבור הצער.

ומודגש ביותר בנוגע לגר, שאינו מחוייב לקבל על עצמו את התורה ומצות, וכשמקבל אל עצמו אזי לפעמים עובר על איסור וכיוצא בזה, אך אף על פי כן משלם ה' שכר עבור הצער שלו (אף שכנ"ל, בפרט אחד גרם הצער לענין בלתי רצוי). וזהו שבעל המאמר הוא "בן הא הא", שהיה בן גרים, בן אברהם ושרה שניתוסף אות ה' בשמם.

[ועד"ז הבבא הקודמת - "בן בג בג" (שהיה גם כן בן גרים, ולכמה דעות "בן בג בג" ו"בן הא הא" הם ב' שמות דתנא אחד) אומר - "הפך בה והפך בה דכולא בה" שייכת ביותר לגר. דנכרי צריך ללמוד כדי לקיים את שבע מצות בני נח, אך כשמתגייר הלימוד הוא לא רק לדעת את המעשה אלא לשמה – ד"כולא בה"].

והנה, כל ענין השכר על התורה ומצוות, וכללות ענין ההידור מצוה, ומילי דחסידותא, הוא רק מצד גדר המקבל שבתורה ומצות. דמצד גדר הנותן הרי "אני לא נבראתי אלא לשמש את קוני", ואם כן גם הידור הוא חיוב עבורו, ואינו מקבל שכר שהרי מחוייב לעבוד, על דרך העבד שאינו מקבל שכר.

ולכן התחלת מסכת אבות מדגישה "משה קיבל" - גדר המקבל - כי כנ"ל כללות הענין דמילי דחסידותא שייך רק מצד גדר המקבל.

